

(Hudební) podhoubí Jiřího Sehnala

Petr Hlaváček

Prívlastek „hudební“ v nadpisu nakonec dostal aspoň formální závorcky, abychom kořeny pana profesora mohli uchopit i obecněji než pouze hudebně.

Díky několika životopisům známe celkem slušně jeho profesní vývoj i dráhu, na které své učitele i kolegy vděčně vzpomíná. Málo od něj slyšíme o jeho soukromí. Zmíníme se o něm aspoň maličko s tím, že se snad podaří alespoň v některých drobných bodech doplnit vzpomínky samotného oslavence.

Jiří Sehnal se narodil 15. února 1931 v Radvanicích jako druhé dítě Františka Sehnala,¹ řídícího učitele venkovské školy. Od tatínka jako absolventa učitelského ústavu v Příboru dostal první hudební lekce. Maminka Marie² původně také učila, ze služby odešla k 1. září 1923. František Sehnal před Radvanicemi působil ve Vranovicích, kde se po odchodu nadučitele Jana Gajdy na odpočinek v létě 1905 ujal chrámové služby, neboť nově nastoupivší řídící učitel Vincenc Soudek ji po svém předchůdci nepřevzal. Ještě týž rok v kostele vznikl skutečný mužský sbor, o slavnostech doprovázený místními muzikanty.

V roce 1909 odešel František Sehnal na nově zakládanou školu ve své rodné obci – Buku. Hlavním důvodem tohoto přestupu bylo přání starosty obce, kterým byl v té době Františkov otec Valentin Sehnal, jinak pololáník na gruntu č.p.3. Buk nebyl počátkem 20. století docela zapadlou obcí, jak by se mohlo zdát. Již

¹ František Sehnal (*3. 4. 1885 Buk, †13. 7. 1971 Přerov) po obecné škole v Prosenicích studoval čtyři roky na lipnické reálce a poté na učitelském ústavu v Příboru, maturitu složil 18. července 1904. Na svém prvním působišti ve funkci zatímního podučitele čtyřtřídní obecné školy ve Vranovicích se připravil na zkoušku učitelské způsobilosti pro obecné školy, kterou složil v Příboru 7. května 1907. Během prvních prázdnin (1905) se zúčastnil ovocnářského kurzu v pomologickém ústavu v Bohunicích (dnes Brno-Bohunice). Do nástupu na nově zřízenou obecnou školu v Buku stačil absolvovat vojenský výcvik v létě 1908 a 1909. V Buku nastoupil 1. října 1909 jako mladší (zatímní) učitel, již 7. února 1910 se stal definitivním učitelem II. třídy a setrval zde s válečnou přetřzkou až do prázdnin 1923, kdy získal místo řídícího učitele dvojtřídní (od 1. 9. 1931 trojtřídní) obecné školy v Radvanicích.

² Marie Sehnalová, roz. Oherová (*7. 3. 1899 Přerov, ∞26. 7. 1921 František Sehnal, †16. 10. 1971 Brno), po obecné a měšťanské škole vystudovala soukromý učitelský ústav (s právem veřejnosti) v Přerově, ukončený maturitou 9. 7. 1920. Po čtyřech měsících práce zatímní (provizorní) učitelky na dvoutřídní v Lukově byla od 1. 1. 1921 ustanovena jako výpomocná učitelka na dvoutřídní obecné škole v Buku. Po sňatku jí byla udělena výjimka z povinnosti odejít ze školství, k 1. září 1923 se ale služby vzdala a zůstala v domácnosti (dcera Marie se narodila 17. 11. 1924). S dětmi pracovala i nadále, například při přípravách divadelních představení.

od roku 1870 zde existoval Čtenářsko-pěvecký spolek *Podhájan*, jenž před světovou válkou splýnul s nově vzniklým Místním odborem Národní jednoty pro východní Moravu, který měl notně širší záběr činnosti.

V Buku František Sehnal vyučoval do začátku světové války. Mobilizován byl hned v první vlně; 28. července 1914 byl v II. setnině 13. zeměbranceckého pluku poslán na ruskou frontu, kde již 11. prosince padl do zajetí a 5. srpna 1917 se přihlásil do tvořící se československé legionářské armády. Po návratu z Ruska (přes Vladivostok to trvalo do 20. června 1920) nastoupil zpět do školy 1. září 1920. Prvního ledna 1921 sem nastoupila Marie Oherová, se kterou se 26. 7. 1921 oženil.

Když v nedalekých Radslavicích zemřel nadučitel Josef Zikmund,³ získal po něm František Sehnal místo, kde strávil plných 14 let, než k 1. 8. 1937 postoupil na místo řídícího učitele Komenského obecné chlapecké školy v Přerově. Zde byl k poslednímu březnu 1941 poslán z moci úřední na trvalý odpočinek. K jeho pensionování bylo využito Vládní nařízení 379/1938 Sb. o úpravě některých personálních poměrů ve veřejné správě, umožňující poslat do výslužby osoby starší 55, resp. 60 let, kteréžto věky byly nařízením říšského protektora z 30. 12. 1940 sníženy na 50, resp. 55 let.

Jiří se tedy narodil ve škole a školní prostředí jej provázelo i po otcově postupu do Přerova. Tam byl kulturní život přirozeně na podstatně vyšší úrovni a František Sehnal koncerty miloval.⁴ Na vývoj precizního, systematického myšlení žáka a posléze studenta Jiřího měl výrazný vliv profesor reálného gymnázia a žák samotného Antonína Dvořáka Karel Mařík,⁵ nepominutelný organizátor přerovského hudebního života, klavírista a folklorista, jenž se po návratu ze sovětského Ruska stal ředitelem *Pěvecké hudební školy Přerubu* v Přerově. Pod jeho vedením mohl osmnáctiletý Jiří veřejně vystoupit s Beethovenovou klavírní sonátou op.27 č. 2 cis-moll, známou pod názvem *Měsíční sonáta*.

Tehdy už byl mladík nějaký čas v hledáčku dalšího významného přerovského hudebníka – varhaníka a ředitele kůru farního kostela sv. Vavřince Stanislava Ža-

³ Josef Zikmund (* 7. 1. 1862 Ivaň, † 21. 10. 1922 Radslavice).

⁴ V meziválečném období činnost mnoha kulturních spolků kulminuje, ať těch nejstarších jako *Přerub*, *Vlasta* či několikrát transformovaná Rundova kapela, svou činnost rozvinuly i *Accord*, *Svornost* a *Tyrš*.

⁵ Karel Mařík (* 11. 8. 1882 Modřany u Prahy, † 11. 7. 1956 Přerov) byl v letech 1908–1914 učitel klavíru na hudební škole v Buku, 1922–1942 ředitel městské hudební školy Přerov (v době jeho působení měla 14 tříd a v roce 1936/1937 dosáhl počet žáků 190), krátce sbormistr pěveckého spolku *Přerub*, od roku 1927 sbormistr pěveckého odboru Sokola, v roce 1928 zakladatel a do roku 1941 sbormistr ženského pěveckého sboru tamtéž, autor klavírních a vokálních (sborových) skladeb.

luda.⁶ Kontakt navázali při nebezpečné akci, kdy František Sehnal svěřil Stanislavu Žaludovi do úkrytu ve varhanách část svých legionářských dokumentů, které díky tomu nacisté nezlikvidovali.

Pan varhaník uváděl Jiřího do varhanické praxe a nebyl nespokojený, když si mohl občas místo ranní mše svaté pospat s vědomím, že bude spolehlivě zastoupen. V době, kdy se odebíral na odpočinek, dokonce projevil přání, aby Jiří Sehnal jeho službu za varhanami převzal. Zde se ale jejich představy nesetkaly. Jiřímu, tehdy končícímu olomoucká studia, se nezadržitelně rozšiřovala oblast hudebně historického zájmu, až se ustálila na území Moravy.

O píli, houževnatosti a obrovské erudici profesora Sehnala nejlépe vypovídá jeho bibliografie. Kdybychom se rozhodli prezentovat opravdu veškerou produkci představující přes tři stovky titulů, museli bychom vydat samostatnou knihu, a kdybychom měli hodnotit, kolik krásné hudby málem zapomenutých autorů se jeho zásluhou vrátilo k veřejnému provozování, dopadneme podobně. Byť občas říká, že vlastně nemá žáky, je to pravda jen částečně, totiž jen ve smyslu žáka jako přímého pokračovatele. Následovat takto pana profesora by totiž znamenalo ovládnout jeho široké multidisciplinární portfolio – od vybavení jazykového, přes pomocné vědy historické až k oborům muzikologickým, propojeným obecně historickými kontexty – nebát se zejména práce s nemuzikologickými materiály, předem slibujícími minimální výtěžnost, stát se skutečně bezezbytkovým badatelem. Taková osoba skutečně na obzoru ani nemůže být a není těžké si představit, že jakákoliv snaha o dohnání, respektive napodobení pana profesora by se záhy stala spíš parodií, neboť Jiří Sehnal byl, je a vždy bude jen jeden. Nicméně právě jeho zaujetí prameny a jejich strážlivá interpretace v širokém kontextu si už nějakou dobu nachází příznivce a mladým talentovaným vědcům lze jen přát rozhodnost a výdrž vrcholových sportovců.

Co dodat? Došli jsme až k plodům vzešlým z kořenů, o kterých byla řeč. A že bychom devadesátku pana profesora měli chápat jako nějaké účtování? Ani nápad, zejména když nejméně dvacet let slýcháme, kolik děl už bylo jeho posledními. Spíše se těšme na ta, o kterých víme, že jsou v tisku či ještě ve stroji.

Mnogaja ljeta, pane profesore!

⁶ Stanislav Žalud (* 1. 2. 1899 Vítkovice, † 10. 11. 1967 Písek) v roce 1924 byl ředitel kůru a učitel hudební školy Farní cyrilské jednoty ve Valašském Meziříčí, od příštího roku ředitel kůru, učitel zpěvu na gymnáziu, v letech 1926–1927 sborníkem *Přerubu*, 1927–1931 kapelník městské hudby *Rund* v Přerově, autor několika duchovních skladeb.

František Sehnal – voják – před 1914

Dědeček Valentin (1857–1938) – starosta Buku

Marie Oherová – Buk 1921

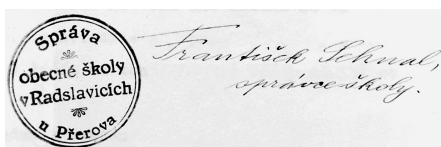
Radslavice – rodiče – cca 1925

František Sehnal – Radslavice – květen 1931

Škola Radslavice – 15. 2. 1932 –
roční Jiří s otcem a sestrou

Radslavice 1934 – razítko – podpis

Jiří u varhan – cca 1947

POŘAD

KLAVÍRNÍ PRODUKCE ŽÁKŮ KARLA MAŘÍKA,

KONANÉ V PÁTEK DNE 10. ČERVNA 1949 V 19'30 HODIN
V SÁLE ŽEROTÍNOVA ZÁMKU

I. ročník:	H. Hopp: VESELÉ PRÁZDNINY	hrají Libuše a Lubomír Kolibovi
	F. Beyer: ACH, SYNKU!	hraje Magda Dorušková
	F. Beyer: PASLA HUSÍČKY	Věra Soumarová
II. ročník:	F. Beyer: ALLEGRETTO Č. 91	Zdeněk Štěpánčík
	J. Blatný: POCHOD	Jiřina Lukášová
	W. A. Mozart: ARIE Z DON JUANA	Jiřina Jarošová
	G. Verdi: ARIE Z RIGOLETTO	Libuše Kolibová
	L. Delibes: VALČÍK Z COPPELIE	Milada Bernátová
	D. Auber: NĚMÁ Z PORTICI	Zdeněk Kozánek
	B. Smetana: PRODANÁ NEVĚSTA	Jan Novotný
	J. Blatný: ANDANTINO	Libuše Smetanová
	J. Offenbach: BARKAROLA	Rudolf Štěpánčík
	H. Bertini: MENUETTO	Zdeňka Uhrová
III. ročník:	A. Dvořák: UKOLEBAVKA Z OP. JAKOBIN	Irena Králová
	F. Schubert: MOMENT MUSICAL	Karel Kozánek
	M. I. Glinka: MAZURKA	Eva Slavíková
	V. Frlin: PROCHÁZKA	Zdeňka Círmánová
	G. Rossini: ARIE Z VILEMA TELLA	Eva Hamerska
	G. Verdi: ARIE Z TRAVIATY	Lubomír Koliba
	G. Bizet: ARIE Z CARMEN	Marta Slováčková
	S. Bortkiewicz: KATĚNKA A LJUBOČKA	Iva Šumová
	R. Wagner: VEČERNÍ HVĚZDA	Rostislav Tšpon
	P. I. Čajkovskij: ČARODĚJNICE	Olga Prchalová
IV. ročník:	B. Smetana: NASIM DĚVAM	Marta Hanzálková
	J. Tomášek: EKLOGA	Věra Sekerová
	L. v. Beethoven: ELISCE	Zdeněk Loníček
	B. Smetana: IDYLA	Marie Círmánová
	F. Chopin: VALČÍK DES DUR	Radoslav Bartoník
	F. Chopin: VALČÍK H MOLL	Milada Jarošová
	Ch. Gounod: POCHOD Z OP. FAUST	Milan Molín
	R. Wagner: POCHOD Z LOHENGRINA	Jiřina Opluštilová
	G. Verdi: ARIE Z OP. AIDA	Helena Pospíšilová
	G. Bizet: ARIE Z OP. CARMEN	Věra Maierová
V. ročník:	W. A. Mozart: SONÁTA F DUR, I. VĚTA	Roman Močkoř
VI. ročník:	W. A. Mozart: RONDO G DUR	Věra Skalická
	F. Burgmüller: BOURE,	
	B. Smetana: JÍŘINKOVÁ POLKA	Olga Friedrichová
VII. ročník:	F. Chopin: VALČÍK E MOLL	Ludmila Jirková
	J. Haydn: SONÁTA ES DUR, I. VĚTA	Vladimír Kadourček
	F. Chopin: VALČÍK AS DUR	Eva Němcová
	F. Mendelssohn-Bartholdy: JARNÍ PÍSEŇ	Božena Svobodová
	J. L. Dusík: TŘI PRAELUDIE	Ljuba Šumová
	L. v. Beethoven: SONÁTA CIS MOLL,	
	VĚTA I. ADAGIO, VĚTA II. ALLEGRETTO,	
	VĚTA III. PRESTO	Jiří Sehnal

VSTUP VOLNÝ

Přerov 1949 – program žakovského koncertu

VII. ročník:	F. Chopin: VALČÍK AS DUR	Eva Němcová
	F. Mendelssohn/Bartholdy: JARNÍ PÍSEŇ	Božena Svobodová
	J. L. Dusík: TŘI PRAELUDIE	Ljuba Šumová
	L. v. Beethoven: SONÁTA CIS MOLL, VĚTA I. ADAGIO, VĚTA II. ALLEGRETTO, VĚTA III. PRESTO	Jiří Sehnal

Přerov 1949 – program žákovského koncertu detail

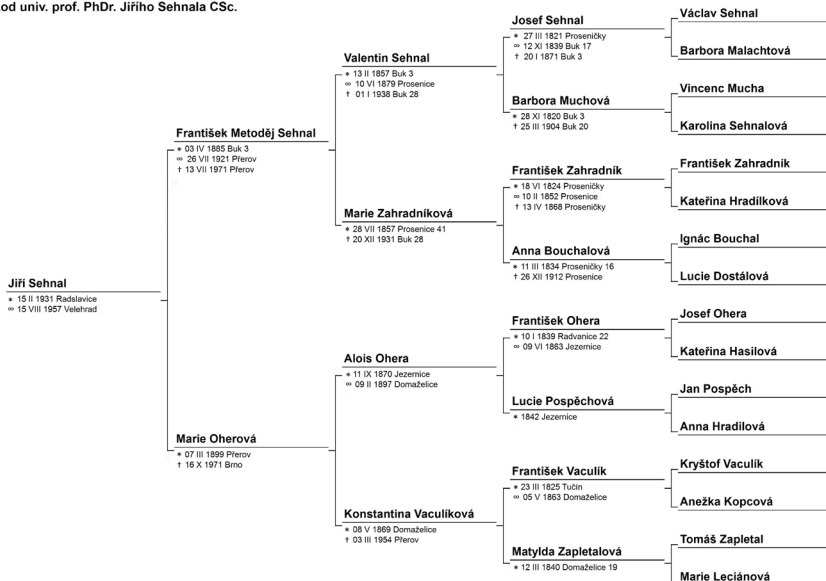
Jiří – maturitní foto

Dub nad Moravou – 1955

(Hudební) podhoubí Jiřího Sehnala

Rod univ. prof. PhDr. Jiřího Sehnala CSc.

Jiří Sehnal – rod univ. prof. PhDr. Jiřího Sehnala, CSc.

The (Musical) Roots of Jiří Sehnal

Abstract

The paper does not have the ambition of a musicological study, but is only a small probe into the environment in which Jiří Sehnal was born, grew up, formed his personality and which served to determine his life path.

(Hudební) podhoubí Jiřího Sehnala

Abstrakt

Príspevok nemá ambíci muzikologické studie; je jen malou sondou do prostředí, do kterého se prof. Jiří Sehnal narodil, v jakém vyrůstal, formoval svou osobnost a dospěl k volbě své životní cesty.

Keywords

Jiří Sehnal; family environment; Haná; Přerov; organ

Klíčová slova

Jiří Sehnal; rodinné prostředí; Haná; Přerov; varhany

Petr Hlaváček
Slavkov u Brna
hlavacekp@post.cz